

udgår 2. pkt. om, at dommeren er retsformand i domsmandssager, som overflødig ved siden af de foreslåede nye regler om hvervet som retsformand.

Det foreslås endvidere, at når der deltager flere dommere, skal en af dommerne kunne handle på retens vegne uden for hovedforhandlingen, jf. stk. 2, 3. pkt., hvilket svarer til, hvad der i dag gælder i landsretten, jf. den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 6, stk. 1, 2. pkt., som foreslås videreført som retsplejelovens § 7, stk. 1, 2. pkt., samt i byretssager, der behandles med 2 dommere og 3 domsmænd, jf. retsplejelovens § 18, stk. 3, 5. pkt. Sidstnævnte bestemmelse er derfor ikke medtaget i det foreslåede stk. 8, der afløser de gældende regler i retsplejelovens § 18, stk. 3, idet bestemmelsen som nævnt vil være dækket af den foreslåede generelle regel i stk. 2, 3. pkt.

De foreslåede regler i *stk. 3 og 4* angår medvirken af flere juridiske dommere i civile sager ved byretterne og er nye.

Det foreslås i *stk. 3*, at retten kan bestemme, at tre juridiske dommere skal deltage i afgørelsen af en civil sag, der behandles ved byretten, hvis sagen er af principiel karakter, sagens udfald kan få væsentlig betydning for andre end parterne, sagen frembyder særlig omfattende eller vanskelige retlige eller bevismæssige spørgsmål, eller sagens særlige karakter i øvrigt undtagelsesvis gør kollegial behandling påkrævet. Det forudsættes, at der i givet fald i reglen medvirker mindst to udnævnte dommere og højst én retsassessor eller dommerfuldmægtig.

Det første kriterium for kollegial behandling – principiel karakter – er det samme som efter forslaget til retsplejelovens § 226 (lovforslagets § 1, nr. 77), hvorefter byretten efter anmodning fra en part vil kunne henvise sagen til landsretten til behandling i første instans. Der er redegjort for fortolkningen af kriteriet i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 77. Muligheden for kollegial behandling på grund af sagens principielle karakter vil navnlig omfatte sager om lovfortolkning og sager, som i øvrigt angår et principielt retligt spørgsmål.

Det andet kriterium – at sagen har væsentlig betydning for andre end parterne – findes tilsvarende i den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 226, stk. 1, nr. 2 (som ikke foreslås videreført), hvorefter der efter anmodning fra en part kan ske henvisning til landsretten til behandling i første instans. Som eksempler på, at en sag kan få væsentlig betydning for andre end parterne, kan bl.a. nævnes tilfælde, hvor en sag om mangler ved et nybyggeri er anlagt af en enkelt huskøber eller bygherre, men hvor udfaldet kan blive afgørende for en række andre personer, der har indgået aftale

med den samme sælger eller entreprenør om samme eller et tilsvarende byggeri. Det samme gælder f.eks. sager om rettigheder eller forpligtelser for medlemmer af foreninger eller organisationer. Bestemmelsen kan i særlige tilfælde også finde anvendelse på sager, hvor afgørelsen kan få betydning for et senere regres-søgsmaal. En sag kan også have væsentlig betydning for andre end parterne, fordi sagen er en »prøvesag« vedrørende en problemstilling, som foreligger i et stort antal sager, og hvor afgørelsen i »prøvesagen« må forventes lagt til grund i de øvrige sager. Det kan eksempelvis forekomme på skatteområdet.

Det tredje kriterium – særlig omfattende eller vanskelige retlige eller bevismæssige spørgsmål – kan bl.a. omfatte sager, der rejser vanskelige EU-retlige spørgsmål eller vanskelige forvaltningsretlige spørgsmål mv. i forbindelse med prøvelse af f.eks. et offentligt klagenævns afgørelse.

Endelig kan der eventuelt være andre situationer, der ikke falder ind under et af de tre første kriterier, men hvor det alligevel konkret kan være velbegrundet at bruge kollegial behandling. Med henblik på sådanne undtagelsestilfælde foreslås som et fjerde kriterium, at der skal være mulighed for kollegial behandling, når sagens særlige karakter i øvrigt undtagelsesvis gør det påkrævet. Denne opsamlingsbestemmelse er tænkt som en »sikkerhedsventil«, der alene skal kunne anvendes rent undtagelsesvis.

Bestemmelsen giver retten mulighed for, når et (eller flere) af kriterierne er opfyldt, at bestemme, at sagen skal behandles med tre juridiske dommere. Retten kan træffe bestemmelse herom af egen drift eller efter anmodning fra en part eller fra parterne i fællesskab. Hvis sagen er af principiel karakter, men ikke efter anmodning fra en part er henvist til landsretten til behandling i første instans, jf. forslaget til retsplejelovens § 226 (lovforslagets § 1, nr. 77), vil udgangspunktet være, at sagen skal behandles med tre juridiske dommere, hvis en part anmoder om det.

At det er »retten«, der kan træffe afgørelse om kollegial behandling, betyder, at kompetencen hertil tilkommer den dommer, retsassessor eller dommerfuldmægtig, der behandler sagen på det tidspunkt, hvor afgørelsen træffes. Der gælder ingen frist for, hvornår en sådan afgørelse kan træffes. Selv om kollegial behandling således i princippet kan besluttes helt frem til hovedforhandlingens begyndelse, bør der normalt tages stilling hertil på eller i umiddelbar forlængelse af det første forberedende møde, jf. forslaget til retsplejelovens § 353 (lovforslagets § 1, nr. 86).

Det bemærkes, at hvis der forud for en beslutning om medvirken af flere juridiske dommere er truffet af-